

**HOJA YA MJUMBE KUHUSU ONGEZECO LA UINGIZAJI NA
UTUMIAJI WA MADAWA ZA KULEVYA ZANZIBAR**

IMEWASILISHWA NA:

MOHAMMED SAID MOHAMMED

MJUMBE

BARAZA LA WAWAKILISHI

ZANZIBAR

**(Chini ya Kanuni ya 27(1)(n),27(3),49(1) na 50 ya Kanuni za Baraza
la Wawakilishi, Toleo la 2016)**

FEBRUARY, 2017

HOJA YA MJUMBE KUHUSU ONGEZEKO LA UINGIZAJI NA UTUMIAJI WA MADAWA YA KULEVYA ZANZIBAR

(Imefanywa chini ya Kanuni ya 27(1)(n), 27(3), 49(1) na Kanuni ya 50 ya Kanuni za Baraza la Wawakilishi, Toleo la Mwaka 2016).

MAELEZO YA HOJA

KWAKUWA, dawa za kulevya ni kemikali ambazo huathiri ufanyaji kazi wa mfumo wafahamu unaojumuisha ubongo na uti wa mgongo na kuleta mabadiliko ya hisia, fikra na tabia. Na dawa hizi hutumiwa na watu kati ya milioni 155 na 250 duniani na pia ni biashara kubwa inayokadiriwa kufikia dola bilioni 320 kwa mwaka, kiasi ambacho ni karibu asilimia moja ya pato lote la dunia.

NA KWAKUWA, Biashara ya dawa za kulevya hujumuisha shughuli zote zinazoweza kupatikana kwa dawa hizi kwa ajili ya matumizi haramu. Ambapo shughuli hizo ni pamoja na uzalishaji (kilimo na utengenezaji), usafirishaji, mauzo, manunuzi, uhifadhi na usambazaji wa dawa hizi.

NA KWAKUWA, Biashara haramu ya dawa za kulevya inakatazwa kisheria takribani katika nchi zote duniani ikiwemo Zanzibar. Kwa sababu hiyo, watu wanaojihusisha na biashara hii huiendesha kwa siri na hujiunga katika mitandao kutoka nchi mbali mbali na hivyo kujulikana kama mitandao ya kimataifa.

NA KWAKUWA, madhara ya biashara haramu ya dawa za kulevya sio tu huathiri shughuli za kiuchumi, lakini pia athari kubwa sana huonekana katika jamii pale inapozidi idadi ya utumiaji wa dawa za kulevya katika jamii na kuongezeka kwa athari zinazosababishwa na utumiaji wa dawa hizi hasa kwa vijana siku hadi siku, ambapo athari hizo ni pamoja na kukithiri kwa vitendo vya rushwa, ujambazi, unyang'anyi, maambukizo ya maradhi ya ukimwi, kupoteza nguvu kazi ya Taifa ambayo wengi wao ni vijana, kushuka kwa kiwango cha elimu nchini na kuongezeka kwa vitendo vya udhalilishaji wa wanawake na watoto.

NA KWAKUWA, pamoja na athari hizo zinazoonekana katika jamii yetu ambapo wengi wao wanaoathirika ni vijana wetu, lakini la kusikitisha zaidi wapo baadhi ya wanawake ndani ya Zanzibar ambao tayari wanajihusisha na usafirishaji na utumiaji wa dawa za kulevya aidha kwa kushawishiwa au kwa namna nyengine yoyote ile jambo ambalo hupelekea kuzidi kwa vitendo vya udhalilishaji wa wanawake. Twakwimu iliyofanywa Tanzania kwa mwaka 2015 zinaonesha kuwa, wanaume wameendelea kuwa wahusika wakuu wa biashara ya madawa ya kulevya, ingawa wanawake nao wanajihusisha na

biashara hiyo kwani kati ya watu 15,815 waliokamatwa nchini kwa tuhuma hizo wanawake walikuwa 1,436.

NA KWAKUWA, pamoja na athari zinazoonekana ndani ya nchi, lakini wapo baadhi ya wananchi ambao ni raia wa Tanzania wakiwemo Wazanzibari hukamatwa katika nchi mbali mbali ulimwenguni kwa kujihusisha na biashara haramu za madawa ya kulevya, jambo ambalo wanaitia nchi yetu kwenye sifa mbaya ulimwenguni. Maelfu ya Watanzania wanatumikia vifungo mbali mbali nje ya nchi ikiwemo vifungo vya maisha na wengine wanasubiri kunyongwa. Takriban wafungwa 578 wamekamatwa na madawa ya kulevya nje ya nchi, nitatoa mifano michache; China peke yake inasemekana kuna wafungwa 200, Brazil 12, Iran 63, Ethiopia 7 na Afrika ya Kusini 269. **(Chanzo: Hotuba ya Waziri Mkuu Mhe. Kassim Majaliwa ya Kuakhirisha Bunge tarehe 10/02/2017 – Dodoma)**. Katika kuthibitisha hili, mnamo mwaka 2013 meli iliyosajiliwa Tanzania (upande wa Zanzibar- MV Gold Star) iliripotiwa kukamatwa nchini Italia ikiwa na tani 30 za dawa za kulevya zenye thamani ya paundi milioni 50 (sawa na bilioni 123 za Kitanzania).

NA KWAKUWA, pamoja na jitihada kubwa zinazochukuliwa na nchi mbali mbali duniani kupiga vita biashara haramu ya dawa za kulevya, lakini bado nchi nyingi katika Bara la Afrika ikiwemo Zanzibar zinaendelea kupata changamoto kubwa inayotokana na uzalishaji, utengenezaji na usafirishaji pamoja na matumizi haramu ya aina mbali mbali za dawa za kulevya zikiwemo bangi, heroin, cocaine na mirungi.

NA KWAKUWA, mnamo mwaka 2009, Baraza la Wawakilishi la Zanzibar lilipitisha Sheria Namba 9 ya 2009 ya Kuzuia Biashara Haramu ya Dawa za Kulevya ambapo Sheria hiyo ilianzisha Tume ya Taifa ya Kuratibu na Kudhibiti Dawa za Kulevya ya Zanzibar pamoja na kuanzisha Mfuko maalumu kwa ajili ya Kuratibu na Kudhibiti Dawa za Kulevya kwa lengo la kuratibu na kuishauri Serikali namna bora ya kudhibiti usafirishaji na utumiaji wa dawa za kulevya Zanzibar.

NA KWAKUWA, pamoja na kuanzishwa Tume hiyo na kuwepo kwa Sheria iliyoweka adhabu kwa watakaokwenda kinyume na masharti ya Sheria hii, lakini bado tatizo la usafirishaji na utumiaji wa dawa za kulevya unaendelea siku hadi siku katika visiwa vya Zanzibar ambapo vijana wengi wakiwemo wanafunzi wa skuli mbali mbali wanaendelea kuathirika kutokana na kujiingiza katika makundi ya watumiaji wa dawa za kulevya.

NA KWAKUWA, yapo maeneo maarufu ndani ya Zanzibar ambayo yanajulikana kwa kuwa na watumiaji wengi wa dawa za kulevya ambapo kwa mujibu wa utafiti uliofanywa na Tume ya Kitaifa ya Kuratibu na Udhibiti wa Dawa za Kulevya ya

Zanzibar ni Kundemba, Mlandege, Miembeni, Mikunguni, Mboriborini, Muembeladu, Muembe Shauri, Jang’ombe, Kinuni, Maumbe Makumbi, Kwahani, Kwaalinato, Mpigaduri, Kiwengwa, Nungwi na Fujoni.

NA KWAKUWA, kwa sababu ya umuhimu wa suala hili na athari zake katika jamii, Sheria hiyo Namba 9 ya 2009 katika kifungu cha 8 inaitaka Tume ya Kuratibu na Kudhibibiti Madawa ya Kulevya Zanzibar, kutoa ripoti kwa umma hali ya kitaifa kuhusu usambazaji na utumiaji wa dawa za kulevya Zanzibar pamoja na kutoa mapendekezo ya namna ya kupiga vita dawa za kulevya na baadae ripoti hiyo iletwe mbele ya Baraza la Wawakilishi.

NA KWAKUWA, kumekuwa na malalamiko makubwa sana kwa wananchi juu ya kukithiri kwa rushwa katika shughuli zote zinazohusiana na dawa za kulevya hasa kwa wasafirishaji wa dawa hizo, na hivyo wananchi wengi kukosa imani na vyombo vinavyohusika na utoaji haki vikiwemo Jeshi la Polisi, Afisi ya Mwendesha Mashtaka (DPP) na Mahkama, jambo ambalo limepelekea kurudisha nyuma sana juhudi za Serikali katika kukabiliana na tatizo hili na hivyo, watuhumiwa wa makosa haya kushindwa kutiwa hatiani na kuadhibiwa kwa mujibu wa Sheria.

NA KWAKUWA, pamoja na jitihada kubwa zinazochukuliwa na Serikali katika kuhakikisha inadhibiti utumiaji na uingizaji wa dawa za kulevya, ikiwemo pamoja na kuanzisha nyumba za kurekebisha tabia (*Sobber Houses*) ambapo kwa sasa zipo nyumba kumi (10) kwa Zanzibar kati ya hizo (08 _ Unguja na 02 – Pemba) kwa ajili ya kuwatoa watu ambao walishaathirika na matumizi ya dawa za kulevya na kuwarudisha katika hali ya kawaida, lakini idadi ya watumiaji inaongezeka siku hadi siku.

NA KWAKUWA, suluhisho sio kuwadhibiti watumiaji peke yake lakini juhudi za ziada zinahitajika kufanywa katika kuwashughulikia wanaoingiza dawa hizi nchini, ambapo tunaamini kuwa kutokana na udogo wa kisiwa chetu watu wanaohusika na kuingiza dawa za kulevya nchini wanafahamika katika jamii kwani watu hawa ndio ambao wanarudisha nyuma malengo ya Serikali na hivyo, Serikali kushindwa kufikia malengo yake.

NA KWAKUWA, pamoja na kuwa biashara haramu ya madawa ya kulevya ni suala mtambuka, lakini tunaamini kuwa endapo Serikali itaamuwa kikweli kweli kukomesha biashara hii itawezekana, kwani ipo mifano ya nchi mbali mbali ambazo zimefanikiwa kukomesha biashara hii katika nchi zao kwa mfano China.

MHE. SPIKA,

Katika kuthibitisha hoja yangu, nimeweka kiambatanisho ambacho kinaonesha takwimu mbali mbali za kesi za madawa ya kulevya katika Mikoa yote ya Zanzibar kuanzia mwaka 2013 hadi mwaka 2016 ambapo bado takwimu zinaonesha kuwa katika mwaka wa 2016 bado kuna ongezeko la kesi za madawa ya kulevya Zanzibar kulinganisha na miaka ya nyuma. Naomba uniruhusu kwa manufaa ya wananchi wanaotusikiliza nizisome takwimu hizi kwa ufupi kwa kuangalia miaka kama hivi ifuatavyo:

S/NO	MWAKA	IDADI YA KESI ZILIZOFUNGULIWA
1.	2013	166
2.	2014	125
3.	2015	108
4.	2016	170

HIVYO BASI

Mimi, Mohammed Said Mohammed, Mjumbe wa Baraza la Wawakilishi, Jimbo la Mpendae, chini ya Kanuni ya 27(1)(n), 27(3), 49(1) na Kanuni ya 50 ya Kanuni za Baraza la Wawakilishi, Toleo la 2012, naliomba Baraza hili tukufu, kwa kutumia uwezo liliyo nayo liridhie kupitisha maazimio yafuatayo:

MAAZIMO

1. Serikali ihakikishe kuwa inasimamia bila ya muhali wowote utekelezaji wa Sheria Namba 9 ya 2009 ya Kuzuia Biashara Haramu ya Dawa za Kulevya ili kulinusuru Taifa pamoja na vijana wetu katika kujiingiza kwenye biashara haramu na matumizi ya dawa za kulevya.
2. Mamlaka ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa Zanzibar (ZAECA) ihakikishe inafuatilia kwa ukaribu kesi zote zinazohusiana na dawa za kulevya ili kubaini wanaojihusisha na vitendo vya rushwa katika kesi hizi, pamoja na kuwachukulia hatua za kisheria kwa yeyote atakayebainika kuchukuwa rushwa.
3. Jeshi la Polisi, Waendesha mashtaka pamoja na Mahkama ziandae utaratibu maalumu ambao utasaidia ushahidi wa kesi za dawa za kulevya kukamilika kwa haraka ili kesi zimalizike kwa wakati na kwa mujibu Sheria ili kurudisha imani kwa wananchi kwa vyombo vyao vya kutoa haki katika kesi zinazohusiana na

dawa za kulevya. Kwani takwimu zinaonesha kuwa kiasi ya kesi zisizopungua 294 za madawa ya kulevya bado zianendelea na uchunguzi.

4. Wakuu wa Wilaya, Masheha pamoja na wananchi watoe ushirikiano mkubwa kwa vyombo vya dola kwa kutoa taarifa haraka iwezekanavyo pale wanapoabaini vitendo vya uingizwaji au utumiaji wa dawa za kulevya katika maeneo yao.
5. Serikali iimarishe ulinzi ikiwemo pamoja na kununua vifaa vya ukaguzi vya kisasa vikiwemo (x-ray mashine na test kit) katika maeneo ya usafiri ikiwemo uwanja wa ndege na bandarini ili kuhakikisha kuwa njia hizo hazitumiki kuingiza madawa ya kulevya nchini. Kwani imebainika kuwa maeneo hayo ndio njia kuu zinazotumika kuingiza dawa za kulevya.
6. Serikali itafute suluhisho la kudumu juu ya kukomesha matumizi ya bandari bubu nchini, jambo ambalo pia ni sehemu ambazo hutumika mara kwa mara kuingiza dawa za kulevya ikiwemo bangi na mirungu.
7. Serikali ihakikishe inaleta Barazani ripoti ya Tume ya Kuratibu na Kudhibiti Dawa za Kulevya Zanzibar ya mwaka 2016, ili kukidhi masharti ya kifungu cha 8 cha Sheria Namba 9 ya mwaka 2009 na Wajumbe wa Baraza hili pamoja na wananchi waelewe kuhusu taarifa zinazohusiana na dawa za kulevya nchini.
8. Pamoja na juhudi za Serikali za kuwatoa vijana katika matumizi ya dawa za kulevya, tunaomba sana Serikali ianzishe operesheni maalumu ya kuwasaka wanawake wote wanaotumia dawa za kulevya ili kuwanusuru na janga hili, kwani endapo tutaendelea kulifumbia macho tatizo hili tunaweza tukalikuta kundi kubwa la watumiaji wa dawa za kulevya ni wanawake na hivyo kuipelekea jamii kuelekea katika sehemu mbaya zaidi.
9. Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali, iandae utaratibu maalumu kwa skuli zote za Serikali na binafsi zilizopo Zanzibar ili kuhakikisha wanawatambua wanafunzi wote ambao wanatumia dawa za kulevya na hatua zinazo stahiki zichukuliwe kwa mwanafunzi yeyote atakayebainika kutumia dawa za kulevya ili kukomesha matumizi ya dawa za kulevya kwa wanafunzi.

Mheshimiwa Spika,

Naomba kutoa hoja.

Imesainiwa na Mtoa hoja, leo tarehe February, 2017.

Ahsante,

.....

**Mohammed Said Mohammed,
Mjumbe wa Baraza la Wawakilishi,
Jimbo la Mpendae.
Zanzibar.**